

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველო“ რედაქციაში და კანტორაში ყოველდღე კვირა უწყებების გარდა, დილის 9-3-მდე, საღამოს 5-7-მდე.

ხელმოწერილი წერილები არ დაბეჭდვებიან; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორექტორული ცვლილებები სულ არ ინახება; ინახება ერთი თვის მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხოვნები.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულსათვის: Тифлисъ, редакция „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76.

განცხადებანი უფასო:

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე — 10 კ., სამკლო-ვიარო განცხადება პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 4 მან.,

4 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ს. ლოსაბერიძის სტამბაში, მოსკოვის ქუჩაზე) ეღირება 5 მანეთი.

„საქართველო“ კანტორისაგან

გაზეთი „საქართველო“ 1 სექტემბერიდან წლის დამლევამდე ღირს 3 მ.—50 კ. მოვარდებით იმ ხელის მოწერით, ვისაც ხვედრი ფული არ აქვს გადახდილი გაზეთის გზავნა შეუჩერდება.

მისამართი: г. Тифлисъ, редакция „Сакартвело“, Московская 4, поч. ящикъ 76.

კანტორა უმოწილესად სთხოვს თბილისის ხელის მოწერით დაუყოვნებლივ აცნობონ კანტორას თუ ოდენს მათ გაზეთი არ მიუვა.

უმალღესი მანიფესტი

ვატროზბრადი, 2 ენკენისთვე. „შეწვენითა ღვთისათა, ჩვენ ნიკოლოზ II. იმპერატორი და თვითმპყრობელი სრულიად რუსეთისა, ხელმწიფე პოლონეთისა, დიდი მთავარი ტინდინდიისა და სხვათა და სხვათა და სხვათა, უცხადებ ყველა ერთგულ ქვეშევრდომთ, რომ შემოკრა მტრისა სამშობლოს მიწა-წყალსი ითხოვს გაძლიერებას ახალგაზრდა ძალებით სახელგანთ ჩვენი ჯარისა, რომელიც აგერ მეორე წელიწადია, რაც ეწევა მოლაშქრეთა მძიმე მოვალეობას. ამიტომ, სახელმწიფო სათათბიროსა და სახელმწიფო საბჭოს დადასტურებისა და ჩვენ მიერ დამტკიცების მიხედვით 22-სა ამა მა-რაიზობისთვის ვცანით ჩვენ კანონად, რათა ახლავე მოუწოდოთ მეორე ხარისხის სახელმწიფო მოლაშქრეებს. მოლაშქრეთა წლოვანება, რომელიც გავწევულ იქნებთან განმარტებული იქნება ყველასათვის ადგილისა და დროს მიხედვით უზმართებულს სენატისადმი მიმართულ ჩვენს უჭაზში.

ბოძებულია ბანაკში, 31 მარამობისთვის, წელსა ათას ცხრაას ოთხთმეტსა კრისტეს დაბადების შემდეგ და ჩვენისა მეფობისა ოცდა ერთსა წელსა.

ღედანვე მისი უდიდებულესობის საკუთარის ხელით აწერია:

ნიკოლოზი.

პიჩივი ნ. მ. კლიმიაშვილი

იღებს შინაგან და ქირურგიულ სნეულ-ბიან ავადმყოფებს.

აკაცის ქუჩა, შეფის აფთიაქთან

დან რამდენიმე ქარხანამ მუშაობა დაიწყო. გერმანიის ადმინისტრაციამ ამ ქარხნებში მომუშავეთ მოუწოდა სამუშაოდ. მისევე ორი ათასი მუშა გამოცხადდა და მუშაობას შეუდგა. 10 აგვისტომდე მუშაობა გაჩაღდა 11 ქარხანაში.

უზარმაზარი ცეცხლი.

ბერლინიდან ცნობა, ჰამბურგის საქონლის საღვრზე გერმანიის ცეცხლი გაჩნდა, რომელმაც გაანადგურა პუტის ფქვილის უზარმაზარი საწყობიო. ცეცხლის მიზეზი ჯერ გამოჩვენებული არ არის.

დედაგაჩის გამაგრება.

ბულგარები ვაცხარებით ამაგრებენ დედაგაჩის ნეთსაყუდარს, რომლის გასწვრვ 18 ზარბაზანი დადგეს.

ახალი მუქარა.

რევენტლოვი აცხადებს გაზეთ „Tages Zeitung“-ში, ინგლისს ამ ახლო მომავალში კვლავ ეწევა ცეცხლივებით.

ბოზმბიტების საქმე.

ომის დაწყებამ წინა დღეებში პარიზში დაპატრონებულების გორკოვსკის, უსტინოვის, კირიივისა და ნახარაშკინის საქმე გაირჩევა უბრალო სისხლის სამართლის წესით.

უოზბის მკვლელობა.

უოზბის მკვლელობის საქმის წინასწარი გამოძიება დასრულდა. მკვლელს ბრალი ედება მოუქმებულ მკვლელობაში. გასამართლება მოხდება მოკლე ხანში. დამკველად გამოდის ყოფილი სოციალისტ-დემუტატი ალექსანდრე ზევესი-

ინგლისის ტრედ-უნიონისტები.

ლოდ ჯორჯმა სიტყვით მიმართა ბრუსელში გამართულს ტრედ-უნიონისტების კონგრესს. ჯორჯმა მოუწოდა მუშებს გააძლიერონ სამედრო სურსათის დამზადების წარმოება, თუნდაც ტრედ-უნიონისტების წესების გადალახვით. „დღევანდელი ომი—ტენიკის ომი, სიტყვა ჯორჯმა, უნიონისტები ინგლისის უდიდესი ძალაა. თქვენთანა, გამარჯვება უზრუნველ, უთქვენით საქმე დალუპულია“. მუშებმა დიდი ოცენა გაუმართეს ჯორჯის. დაწესდა 16 ეროვნული არსენალი. დღეს რომ დღეა, თერთმეტ სხვას კიდევ აშენებენ. ქარხნებში დღე და ღამე მუშაობა არ მიდის, მაგრამ თუ უნიონისტებმა ხელი აიღეს ტრედ-უნიონისტების ზოგიერთ პუნქტზე, მუშაობის ნაყოფიერობა 30-დან 200 პროცენტამდე იმატებს.

ხუთი მილიონის სესხი.

ცნობა, გერმანიის მთავრობამ ნება დართო ვარშავის საქალაქო თვითმართვლობას გამოსცეს ექვს-პროცენტის ხუთი მილიონის სესხი. ფული მოხმარდება მხოლოდ ქალაქის საქაროებას.

ავსტრიის მოქმედება შეერთებულ შტატებში.

გამოაქვეყნეს შემთხვევით ნაშრომი წერილი ავსტრიის ელჩისა ვაშინგტონში ბ-ნ დუმბასი, რომელიც მიმართულია ავსტრიის გარეშე საქმეთა მინისტრისადმი ბ-ნ ბუიანისადმი. ამ წერილში მოთხოვნილია მთელი ორიგ ლონსიძეობა, რომელთა წყალობით ამ დღეებში ამერიკის ქარხნებში უნდა გამოეწევათ საერთო გადევნა მით შეფერხებინათ სამედრო მასალის დამზადების საქმე, რომელიც მსოფლიო მთავრობისთვის იყო დანიშნული. ამერიკის ბეჭდვითი სიტყვა მოითხოვს ბ-ნ დუმბასს პასპორტები ჩააბაროს ამერიკის მთავრობამ.

განცხადება

ეკონომიური განყოფილება შავი ზღვის რკინის გზისა ამით აცხადებს იმ პირთა საყოფადღებოდ, რომელთაც სურთ მიიღონ თავის თავზედ მოტანა რკინის გზის საქაროებისთვის შემდეგი სანოვანისა:

1. პურის ფქვილი ყველა ან პირველ სორტისა	7,500 ფუთი
2. მარილი ფუთთან ტომრებში	290 "
3. დამარილებული ღორის ქონი (სალა)	770 "
4. სამარხვო, ანუ მზეკვრითას ზეთი	300 "
5. ქვიშის უგრებელას მარცვლი, Гречн. крупа	1500 "
6. ფეტვი	1500 "
7. მუხუდო	100 "
8. ხახვი	125 "
9. ძმარში ჩადებული ქარხალი (ბურაკი)	1.700 "

გარდა ამისა ყოველ თვიურად მოტანა

1. კარტოფილისა	1,500 "
2. კომბოსტოსი, ახალი ანუ დამყავებული	380 "

ფასები შემოსენებულ სანოვანებზედ უნდა იყოს ნაჩვენები იმ ხარჯებთან ერთად, რასაც აიღებს გამოგზავნელი რკინის გზის სადგური. მხოლოდ, რაც შეეძება სხვა ხარჯებს როგორც გახლავთ სადგურ ახალი ვნაკამდის ტვირთს მოტანა, შავი ზღვის რკინის გზა თავის თავზე იღებს. ვისაც სურს შემოსენებულ სანოვანის მოტანა იჯარით აიღოს, მათ უნდა განცხადება გაგზავნონ დახურულ პაკეტებით, რომელშიც ნაჩვენები იქნება განმარტებითი ფასები, და ის რკინის გზის სადგური, რომელიც უნდა მას ამ სანოვანის გამოგზავნა. პაკეტებზე უნდა იქნეს აღწერა: სანოვანე. განცხადებანი უნდა იყოს გაგზავნილი არა უგვიანეს 15 ენკენისთვის შემდეგი მისამართით: Сочи, Начальнику хозяйственного отдела черноморской желѣзной дороги. (6-4)

უტახის დეკრეტი

თბილისი, 2 სექტ. კავკასიის უარის შტაბისაგან. 31 აგვისტოს განმავლობაში შავი ზღვის პირად სწავლა იყო. ოთხის მიმართულებით, მზანის რაიონში რუსის მწვერავებმა ახალგაზრდა რუსის ცხენოსანთა რაზმს შეეცა ოს-მლოხას და დახვედრისაქმ დახვედრისა. ვანის რაიონში რუსის წყაროსანი რაზმი ქურთებზე დევნას.

ვატროზბრადი, 2 ენკ. აფიცრალი. დგინების ჩრდილო-დასავლეთით გერმანულმა ძლიერი საარტილერიო ცეცხლი გაჩაღდა ილუჰ-მლოვკას რაიონში. დგინების სამხრეთ-დასავლეთით გერმანელები ამაოდ სცდილობდნენ იერიში მოეტანათ ოცილე-ვეიკუცეს ტაშე შუა და დგინის შარავზისა და ხარავას შუა. დაგვიღმეთი და კორუტუკიდან, სენიანის ჩრდილო-აღმოსავლეთით, რუსებმა სდევნეს გერმანელები. ვოლის რაიონში ვარშავის რკინის გზის აღმოსავლეთით გერმანელები უკუქველ იქმნენ რუსების ცეცხლით. ცხარე შეჯახებანი უფრო კერძო ხანითას, ს. უოგუნთან მოხდა, სკოდლის აღმოსავლეთით, ვოლკოვისკოდლის რკინის გზის რაიონში. ზემონენაშის რაიონში გერმანელები არა ერთხელ წამოვიდნენ იერიშებით. დაბა მოსტის ჩრდილოეთით გერმანელებმა რუსები აიძულეს მდ. ელნიუს იქით გადასულიყვნენ. იმავე სოფლის აღმოსავლეთით გერმანელთა იერიშები შეჩერებულ იქმნა. კარტუხსკია ბერიოზა-სინიავას შარავზზე გერმანელთა ჯარის ნაწილი მიუახლოვდა მდ. შარას. იახელდისა და მინის შუაკატი.

მძაფრი ბრძოლა გაჩაღდა ჩრდილო-დასავლეთით და პინსკის დასავლეთით სოფ. მოტოლთან, ნოვოლოკთან და პოპოვიჩთან კოველის აღმოსავლეთით მდ. სტოხოლზე რუსებმა გასტყვეს მოიერიშე გერმანელები და ტავედ წამოიყვანეს ორი აფიცრი, 74 ჯარისკაცი და 4 ტყვიის მფრქველი. პრიპიატის სამხრეთით გერმანელები ხანდახან კონტრ-იერიშით მოდიან, მაგრამ რუსები მათს შეკავებას ახერხებენ. კორაბლიშუსა და პოკორეიციეს პოზიციების აღების დროს, დუმბოს ჩრდილოეთით, რუსებმა ტავედ წამოიყვანეს 57 აფიცრი. 2.593 ჯარისკაცი, დავლათ დარჩათ ერთი ჯარბაზანი 7 ტყვიისმფრქველი; შემდეგ კი მტრის კონტრ-იერიშის გამო რუსები იძულებული გახდნენ კვლავ დაეხიათ. გლადკე-ვორობიევკას რაიონში, ტარნოპლის ჩრდილო-დასავლეთით, რუსებმა ტავედ წამოიყვანეს 5 აფიცრი, 543 ჯარისკაცი და ორი ტყვიისმფრქველი. მდ. სტრიპზე, ტარნოპლის სამხრეთ-დასავლეთით, რუსებმა ენერგიული იერიშით აიღეს სოფ. ბენიავა. მოწინააღმდეგენი დიდი ჯარადიან მდინარის მეორე ნაპირს გალავნენ. სტრიპზე, ტრემბოვილის დასავლეთით, საბაკი ბრძოლა მოხდა, განსაკუთრებით ბორკანოვის ტყისა და სოფ. ზლოვნიკის რაიონში. საღამოთი რუსის ჯარებმა გააძლიერეს მათეულენი და სტრიპის მეორე მხარეზე გადასდევნეს მოწინააღმდეგენი. აქ ტავედ წამოიყვანეს არა ნაკლებ 1500 ჯარისკაცი.

ქართველ ქალთა ასოციაციის სახალხო სკოლაში

25 მარამობისთვის 15 ენკენისთვის ამ წლისა, მიიღებენ მოწაფეთ 13 წლიდან ვიდრე 16 წლამდე. საჭირო ცოდნა მხოლოდ ქართული წერა-კითხვისა. აქვე, 1-ლ ენკენისთვის მიიღებენ შესაქირო კაბებს ქალებისას და ბავშვებისას. აგრეთვე ყოველ გვარ საყრდეს: თერთმულს და ნაქარგს. ვერა გაბაიანი ქუჩა № 3.

პერკო საქალაქო 4 კლასიანი სასწავლებელი

ა. ანასტასია ლევაინის ასხლის ჩარამიზოვილისა. (საანბანო, უმცროსი და უფროსი განყოფილება მოსამზადებელ კლასისა I, II, III, IV კლ.)

მისაღები გამოცდა იწყება ყველა კლასებში 1 ენკენისთვის

- 1 ენკენისთვის—რუსულ ენაში ყველა კლასებში
- 2 ენკენისთვის—ანგარიში
- 3 ენკენისთვის—ისტორია და სამღვთო რჯული
- 4 ენკენისთვის—გეოგრაფიისა და ბუნების მეტყველობისა.

მისამართი: ალექსიევის ქუჩა № 17.

სწავლა იწყება 5 ენკენისთვის. (10-8)

პირველხარისხოვანი სასაღილო

„კ ა ფ ე ბ ო რ დ ო“

მიხეილის პროსპექტზე, № 18 და მიხეილის ქუჩაბანდი № 1.

ზაპა, ყოველგვარი უხელო-ცხელი საშუაში დილის 9 საათიდან 12 საათამდე. საღილო 1—6 საათამდე. საღილო 2, 3 და 4 თავიანი. აგრეთვე ჩვენებური საქმელები: ხარჩო, ღობი, საცივი, ხაჭაპური, ნაყინი და სხვა და სხვა ხილის წყალი, ცხელი „პიროჟკები“. თვიურად მოსაღილო შელაგათი ეძლევათ. საღილოს ვგზავნი ოჯახებშიც. სასაღილო ღიაა დილის 8 საათიდან საღამოს 11 საათამდე. პატივისცემით რაუდენ იოსელიანი.

ომის ამბები

შურნალ-გაზეთიდან

სერბიისა და რუმინის სამზადისი.

ნიშიდან დეკემბრა, სერბიისა და რუმინის მთავრობა დიდ მზადებაში არიან. ამათი სამედრო თადარიგი გამოწვეულია იმ გარემოებით რომ დიდძალი ავსტრია-გერმანიის ჯარი მოადგა სერბიისა და რუმინის საზღვარს. ბალკანეთის ორივე სახელმწიფო თავიანთ ჯარებს თავს უყრიან იმ ადგილებში, საცა მოსალოდნელია ავსტრია-გერმანიის ჯარების შემოტევა. ავსტრია-გერმანიის ამ სამხედრო მოქმედების მიზანია გადალახოს სერბია და ბულგარეთი და შეუერთდეს ოსმალეთის ჯარს.

გაზეთის დაკეტვა.

სტამბოლში ოსმალეთის მთავრობის განკარგულებით დაიკეტა ბერძნული გაველენიანი გაზეთი „პატრიის“.

კონფერენცია.

ვენევიდან იუწყებიან, ვენიზელოსმა შესძლო შეთანხმება ჩამოეგდო საბერძნეთის, სერბიის, ბულგარეთის და რუმინის მთავრობათა შორის სალონიკში საერთო კონფერენციის დაესწრებთან ოთხივე სახელმწიფოს სამინისტროთა საბჭოების ოთხმხედრობით და სახედრო მინისტრები.

მუშაობა ვარშავის ქარხნებში.

28 ივლისიდან გერმანელები შეუდგნენ ქარხნების ამუშავებას ვარშავაში. გერმანიიდან ჩამოსულმა ინჟინრებმა მანქანები გამართეს. მთელი ტენიკური ხელსაწყო ჩამოიტანეს გერმანიიდან. 4 აგვისტო-

გაღწერას სწავრ განაწინს საზვალაბით და საწარ განაწინს მუშაობის სწავლავას ხელმისაწვდომ ფაქტებში ჰქისრულობს ი. თ. გვათუას კანსტორა ვერის დაღმართი № 1 ტელეფონი 17-05

დოკტორი ვაიციანიას მოსე ანთიმოვის მე კალანდარივილი უფროსი ექიმი ტფ. კადეტთა კორპუსისა. ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულეობან ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე საღამოს 5-6 საათ, ოღლას ქუჩა, № 3, სახლი მელოქ-ზარინისისა.

ქართული

საქართველოს სახელმწიფო საბჭოს 7 საათზე, სასაბჭოო სამსახურში საზოგადოების სა-

დგომში სახალხო უნივერსიტეტის ქარ-

თულ სექციას კრება ექნება, რომელზე-

დაც უნდა გამოარკვიოს თავისი საზო-

განმავლობის სახეობის განმავლობაში.

გამოქვეყნებული სომხების დახმარე-

ბა. თბილისის ზოგიერთ სომეხთა გულ-

კის მღვდელმა გადასწყვიტეს, რომ

გადამხდელი სომეხთა 50 ზავვისათ-

ვის სკოლა გახსნან.

წერილ კრედიტა კავშირი. რო-

გორც პეტროგრადიდან იტყობინებიან,

კახეთის წერილ კრედიტთა კავშირი მო-

კლე ხანში იქნება დამტკიცებული მთავ-

რობის მიერ. ამ კავშირში შედის თელა-

ვისა, სიღნაღისა და თიანეთის 40 ახმა-

ნავაგობა.

რო- მელმაც შეხუთა შემოქმედებითი ძალა

გაბატონებული ერისაც.

ის პალიტიკები და სურვილები, რო-

მელიც შეუტანია ბლოკს თავის პროგრა-

მაში არავითარ სახელმწიფო ღირებულე-

ბას და რელი ვალდებულებებს არ წარ-

მოადგენს და ოდნავადაც არა სცვლის

მწიფარ ხედვებს დაჩაგრულ ერებისას.

როდესაც დიდის რიხით ლაპარაკო-

ბენ, რომ განზრახული მთავრობა აღჭურ-

ვილი უნდა იყოს სრულიად რუსეთის

ნდობით, უნდა გვეფიქრონა რომ აქ ნა-

გულისხმევი იქნებოდა მრავალ მილიონ

„ინოროდების“ ნდობაც.

მაგრამ ბლოკის პროგრამა ამ მხრივ

არაფერს სასურველს არ ეუბნება „ინო-

როდების“ სულის ძახილს და რა გასა-

კვირია ამ პროგრამის მიმდევარმა მთავ-

გლოვის იველი?

ცხადია რომ რუსეთის ისტორიულ

დღეებს განიცდის. შემოსიულ მტრის

მოსაგერიებლად საზოგადოება თითქოს

ამოძრავდა და ცდილობს შექმნას პირო-

ბები რომ თავისი ძალა უფრო ნაყოფიე-

რად გამოიყენოს. მართლაც, მეტად დი-

დი მნიშვნელობა აქვს სწორედ იმას, თუ

როგორ დიდიანდება ხალხი, რა საეკონ-

მიკეობა განახორციელებელი და რა პი-

რობებში, ამ განვითარების დროს, ხალხის

უზენაესი უფლებებისა. დღე ერთი და

ამის შესახებ აზრი მრავალი. ცხოვრება

სიღვრიდა და ისეთის ისწრაფეთ მიექნე-

ბა, რომ ადამიანის გონება მას ვერც კი

მისდევს. ბევრს თუ დიდს იმედებს უღვი-

ძებს ხალხის მოძრაობა, სამაგიეროდ,

ბევრს უკვე შიშის ზარსას სცემს. სახელ-

მწიფო სათაბირო მშენებელი გამომა-

ტრული ბლოკი, რომელიც დაუპირ-

დაპირდა მემარჯვენე „შუბ ბლოკსა“ და

მთავრობას.

პროგრესულმა ბლოკმა წამოაყენა

მრავალი, მართალი, ბუნდოვანი, მაგრამ

ყოველ შემთხვევაში რაციკალური მოთ-

ხოვნილება, რომელიც შორის ყველაზე

უკიდურეს მოთხოვნილებად დღევანდელ

პირობებში უნდა ჩაითვალოს მთავრო-

ბის გამოცემა და... გონიერი

პოლიტიკა. თავისთავად ეს მოთხო-

ვნილება არაფერს რეალს არ წარ-

მოადგენს, რადგან გონიერი პო-

ლიტიკა გარკვეულ პროგრამას არ

შეადგენს და არც კურსის შეცვლას

მოსაწყვეტს, შეიძლება მთავრობა შე-

ცვალოს. მაგრამ გონიერება უარეს ზო-

ნუ კი გვიან ბრმაფულა. განა ამიტომ

არ ამოგორჩევი, რომ შენ ყველაზე მეტად

შეგნობ ჩემი გულის ნადებს გამოი-

ნობა! ახა შემომხედე, შენ ისევ ისეთი

ლამაზი ხარ და სასუფარო...

მელანოს სიწითლემ გადაპკრა, თით-

ქოს მივრცევი ქალწული ყოფილიყოს

პიროველ გარდობის დროს. თავი დახარა.

ოღნავ ფერმგრთალი ტუჩები ეღვს სი-

სწრაფით შეფუციბდა და ალისფრად

დაღდაი დაუწყო. ხშირი გიზრის ისრე-

ბი მოედრიცა ორ ტბის გარშემო და,

თითქოს დასტყვევლ ისლს გამოდგომის

უშლდ მზემ აღმასის ცვართა ყელსაბამი

აუცივავო, ისე წამოუტურდნენ მლაშე

წვენის მაჩვალტები და ეღვარება მია-

შუქეს ოღნავი გინგლით დაჩრდილულს

მის ლოყებს. ესლა იგი ღვთისთვის თვა-

ლად, როგორც აწმინდულებს ამ კითხულობ-

და, როგორც აწმინდულებს ამ კითხულობ-

შვეიცარიის საზღვრების გარშემო.

გერმანულ გაზეთებში გამოქვეყნებუ-

ლია ვოლფის საავტორო ოფიციალი

დებუმა, თითქოს ბერნიდან მოსულ დე-

პეშაში ნათქვამია, იტალიის დიდძალი

ჯარი თავს იყრის შვეიცარიის საზღვრე-

ბთანაო. დებუმა, თან იმასაც ამბობს, იტა-

ლია ასეთ აგრესიულ გზას შვეიცარიისა-

დმი ვერ დაადგებოდაო. ეს უბრალო დე-

მონსტრაკიაა, ალბად იმ მიზნით რომ

შვეიცარიის ჯარი წაიტყუოს სამხრეთ-

დასავლეთისკენ, და შეასუსტოს შვეი-

ცარიის რესპუბლიკის ჩრდილო დასავ-

ლეთი საზღვარი, სადაც, ამავე დებუმა

სიტყვით, ხდება საფრანგეთის დიდძალი

ჯარის კონცენტრაციაო.

წავის პირობები

გერმანია მოითხოვს: პოლონეთის სა-

მემფოს დაპოულობის აღდგენას;

ფინლიანდის ავტონომიას; ბესარაბიის

გადსავლას რუმინის ხელში, კონგაში

გერმანიის ბატონობის უპირობესობას;

ამგვარივე უპირობესობას ბელგიაშიც;

ავსტრიის გერმანიის ბალკანეთზე, სერ-

ბიის განაწილება ბულგარეთსა და ავს-

ტრიის შორის, ზღვრათა სრული თავისუ-

ფლება ყველა ხალხისათვის.

რუსეთის ელემენტარობა

რუსეთში არა ჩვეულებრივი ამბები

ხდება: სახელმწიფო სათათბიროს და

საბჭოს უმრავლესობამ შექმნა პრო-

გრესიული ბლოკი, რომელიც დაუპირ-

დაპირდა მემარჯვენე „შუბ ბლოკსა“ და

მთავრობას.

პროგრესულმა ბლოკმა წამოაყენა

მრავალი, მართალი, ბუნდოვანი, მაგრამ

ყოველ შემთხვევაში რაციკალური მოთ-

ხოვნილება, რომელიც შორის ყველაზე

უკიდურეს მოთხოვნილებად დღევანდელ

პირობებში უნდა ჩაითვალოს მთავრო-

ბის გამოცემა და... გონიერი

ცხოვრება

XIII

— იცი, მელანო, მიყვები... ამოვი-

ცანი!

შესახა ღვთისომ შინ შემოსვლისას.

მელანო დადგომილი წინდასა ჰქსოვდა

და, ცოტა არ იყოს, ეუცხოვდა, რომ

ღვთისომ ასე არაჩვეულებრივი სახით

დინახა.

— რა ამბავია, რა ვქნა, ე გულს ნუ

მიხვთქვამ, თუ ღმერთი გყავს.

ცხოვრება

XIII

— იცი, მელანო, მიყვები... ამოვი-

ცანი!

შესახა ღვთისომ შინ შემოსვლისას.

მელანო დადგომილი წინდასა ჰქსოვდა

და, ცოტა არ იყოს, ეუცხოვდა, რომ

ღვთისომ ასე არაჩვეულებრივი სახით

დინახა.

— რა ამბავია, რა ვქნა, ე გულს ნუ

მიხვთქვამ, თუ ღმერთი გყავს.

დეკაშა

(საკუთარი კორესპონდენტისაგან)

პეტროგრადი. ყოველად ავტორიტე-

ტულ წყაროებიდან ირწმუნებიან, რომ

სახელმწიფო სათათბიროს ხუთში ორ-

მოცი დღით დაითხოვენ.

ლევან ჯაფარიძე

ახალი ამბავი

სახალხო სახლი. ხვალ, 5 სექ-

ტემბერს, სახალხო სახლთან არსებული

ქართულ წარმოდგენების მმართველი

წრე ხსნის სესიონს.

ვიბრუნებდი.

იგი მდავად, საშინლად

მტნჯავდა, მაგრამ ეს დღე, რა არის

ღორის ვეკოლმეუე შინის მეუღლეობი-

სა. იმავე თავით იმ აზრს დაავადევი, რომ

უწმინოდ ჩემი ცხოვრება უსიცოცხლო

სიცოცხლე იქნებოდა. ცოდობარალია

ეს თუ არა, ეს არ ვიცი, ვიცი, რომ ასე

გვგონივრდა, უეჭველია, ჩვენი მამებიც

ასე ჰფიქრობდნენ, იმათაც ჩვენსავით

განბრუნებდი. იგი მდავად, საშინლად

მტნჯავდა, მაგრამ ეს დღე, რა არის

ღორის ვეკოლმეუე შინის მეუღლეობი-

სა. იმავე თავით იმ აზრს დაავადევი, რომ

უწმინოდ ჩემი ცხოვრება უსიცოცხლო

სიცოცხლე იქნებოდა. ცოდობარალია

ეს თუ არა, ეს არ ვიცი, ვიცი, რომ ასე

გვგონივრდა, უეჭველია, ჩვენი მამებიც

ასე ჰფიქრობდნენ, იმათაც ჩვენსავით

განბრუნებდი. იგი მდავად, საშინლად

იგი ლამპარი იქნება, კოცონი; რომლის გარშემო შემოკრებიან შურისძიების მწყურვალნი სულნი. მშვიდსა და უწყინარს თავისთვის (შემდეგი იქნება) დ. კასრადე.

ჟორჯოლიანი რაოდენ ილარიონის ძე, მაჭარაძე ნოე ლუკას ძე, მირიკაძე მიხეილ ზურაბის ძე, მაჭარაშვილი ივანე, სანიკიძე ივანე დავითის ძე, მესხი ბარნაბ დავითის ძე, კვახაჯელი ირაკლი სპირდონის ძე, მიჭავაძე კალისტრატე, ჯანაშვილი ვასილ დიმიტრის ძე, ხობუა ნიკოლოზ თეიმურაზის ძე, ლობჯინიძე სილვესტრე სიმონის ძე, თავბერიძე ილარიონ ზურაბის ძე, ვალაბუხანიშვილი ისიდორე კიკოს ძე, კუბატაძე ზაქარია აბრამის ძე, სოლომონიშვილი ივანე სიმონის ძე, ლომიძე გიორგი სოლომონის ძე, გობრონიძე ნესტორ ლუკას ძე, ქიშინია ერასტი პეპუას ძე, ორზა სტეფანე.

◆ **წითელი ღვინო ჯარებისათვის.** საინტენდანტოს გამგეობას მიუშარბათ კავკასიის სამხედრო-სამრეწველო კომიტეტისათვის, რომ წითელი ღვინო შეიძინეთ ჯარებისათვის. ამის გამო 2 სექტემბერს სამხედრო-სამრეწველო კომიტეტის ბ-ნ ვინიანიანის თაყვანისმარებლობით, კრება ჰქონდა. კრებაზე მიწვეულ იყვნენ საუფლისწულო სარდაფის მოხელე ა. ა. ეგოროვი, მგვინებუამეღვინეობის კომიტეტის უფროსი სპეციალისტი ვ. ი. ვინიანიანი და ქალაქის ქიმიკოსი ვ. გ. ალიბეგოვი. კომიტეტმა პირველად მსჯელობა იქონია იმის შესახებ, რომ მივიღოთ თუ არა საინტენდანტოს წინადადება. აზრის გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ წინადადება მიღებული იქნა. შემდეგ კრებას მიახსენა ბ-ნ ვინიანიანი, რომ ამ ყაბად ამიერ კავკასიაში წარსული წლის მოსავლიდან დარჩენილი 300.000 ვედრამდე წითელი ღვინის ყიდვა შეიძლება, თითო ვედროსი ჭურჭლიდან 5-8 მანეთამდე. გარდა ამისა, ბ-ნ ვინიანიანის განცხადებით, რამდენიმე ხნის შემდეგ კახეთში ახალ მოსავლის თერთი ღვინოც იქნება, რომელიც ჯარისკაცთა განაღვრებაში კარგს სამსახურს გაუწევს, ხოლო იმავე კახეთში ნოემბრიდან ახალ მოსავლის წითელი ღვინოსაც იზოვის კომიტეტი სასყიდლად. ხსენებულ დამსწრე სპეციალისტების წინადადებით კომიტეტმა დაადგინა: 1) ღვინოების უშუალოდ მიმართონ პირდაპირ ვინანის პარტონებს და ზოგიერთ შემთხვევაში იმ მეღვინეთა ფირმებს, რომელთა წევრები ვინანის პარტონები არიან და 2) ღვინის ყიდვის დროს ექსპერტებად დისკუსიონს მიეწვიონ მეღვინეობის-მეღვინეობის კომიტეტის აგენტი-სპეციალისტები, ადგილობრივი სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებათა წარმომადგენელი და ზოგიერთ შემთხვევაში, როცა ეს მიუტლებელ საპირიოებს წარმოადგენს, ცნობილ მეღვინეთა ფირმების სპეციალისტები ამრიგად ყველაზე უნდა იცოდეს ჩვენში, რომ დღიდან ჯარებისათვის ღვინის ყიდვა მხოლოდ სამხედრო-სამრეწველო კომიტეტის ხელშია.

◆ **სახელსაქმო სკოლა.** ჩვენს ვაზეთში ამას წინად მოხსენიებული იყო, რომ სოფ. საგარეჯოში სახელსაქმო სკოლა უნდა გახსნას. ეს ხმა უკვე გამართლდა. სკოლისათვის კარგა მოზიდული შესაფერისი შენობა დაქირავებულია, საფეიქრო ხელსაწყოები თითქმის სასყიდლო იყიდა მასწავლებელმა ქ-ნმა კაპანაძემ და 15 ენკენისთიან სკოლაში სწავლა დაიწყო. ქ-ნ კაპანაძეს ტყეში აქვს დაარსებული ოთხკლასიანი სახელსაქმო კურსები და შემდეგ ის მუშაობდა კავკასიის სახელსაქმო კომიტეტის ქარხანაში. ასე რომ მას არც ცოდნა აქვდა და არც გამოცდილება და სწორედ ამისთვის გააწესა იგი მასწავლებლად სახელსაქმო კომიტეტმა. ეხლა საქმე მანდ არის დამოკიდებული, როგორ უნარს და ენერჯიას გამოიჩინოს სკოლის ხელმძღვანელი ბაში. თუ არ ეცდებიან, ეს მხეთუე სახელსაქმო სკოლა საქართველოში; დანარჩენი ოთხი სკოლა არსებობს მცხეთასა, ქარელსა, ოზურგეთსა და სტეფანწვიდაში.

◆ **მოუსახლეობა.** ჩვენ შევედით სოფელ ლოლის მედელს, რომელიც თბილისში ჩამოსულიყო სოფლისათვის სათვისლე ხორბლის საძებნელად. როგორც იმან ილაპარაკა, ლოლსა და იმის გარშემო ოთხ სოფელში არავითარი მოსახლეობა არ ყოფილა წელს. დიდძალ საქონლებს დღესაც არ მოეპოვება საცემები. ხსენებულ რაიონის მცხოვრებთაგან უკანასკნელი 10.000 ფუთი ხორბალია საქართველოში და გამოსაყვებად.

◆ **ქუთაისის გუბერნიის მინერალ წყლების გამოკვლევა.** სამკურნალო ადგილების მოგვარების კავკასიის საზოგადოების საბჭომ 2 სექტემბერს სხდომაზე დაადგინა გაგზავნოს ქუთაისის გუბერნიაში მინერალ წყლებისა და კუ-

რორტების შესახებ ცნობების მოსაგრებად ცნობის შემკრებ კომისიის მდივანი, ბ-ნი გ. ფ. ჩუბინი.

◆ **რედაქციამ მიიღო:** საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების მიერ გამოცემული კრებული **ძველი საქართველო**, ტომი მეოთხე. წიგნი დიდის ზომისაა, დაბეჭდილია მშვენიერ ქაღალდზე და ღირს 2 მან. 50 კაპ.

◆ **მესხეთი, წერილი მ. ჯანაშვილისა.** შეიცავს 24 გვერდს და ღირს ორი შაურია.

◆ **ივანე შავთელის აბდულ-მესიანი** — მ. ჯანაშვილის წინასიტყვაობით და განმარტებით. შეიცავს 78 გვერდს და ღირს ხუთი შაურია.

◆ **Грузинская Парица Тамара и ея время.** ნ. ვ. რომანოვსკაისი. წიგნი მშვენიერად არის გამოცემული და ღირს შვიდი შაურია.

◆ **ქუთაისი.**

◆ 28 აგვისტოს მოხდა ქ. შ. წ. კ გამავრცელებელ საზოგადოების ქუთაისის განყოფილების კრება, რომელშიც საზოგადო კრების დადგენილებანი ერთხმად დაამტკიცა. კრებები მოხდება ყოველ კვირაში პარასკეობით, საღამოს 7 საათზე.

◆ ქუთაისის გუბერნიის თავად-ზნაურთა წინამძღოლმა თ-დმა დავით ოტიას ძე ნიკარაძემ შუამდგომლობა აღძრა კავკასიის სამოსწავლო ოლქში, რომ საქარბოდ დამტკიცებულ იქნეს ქალაქ ქუთაისის ახლად გახსნილი სათავადო-ზნაურთა ქართული გიმნაზიის წესდება.

◆ კვირას, 30 აგვისტოს, მსახიობმა დ. ჩარკვიანმა ავადმყოფ თამარა ივანიძის სასარგებლოდ გამართა ლიტერატურულ-დრამატული საღამო. საღამოს ხალხი ბლამად დაესწრო. მსახიობ გ. არაძელ იშხნელის მონაწილეობით წარმოადგინეს აგვ. ცაგარის პიესიდან „მითაიკო“-ს ერთი მოქმედება. ლიტერატურულ განყოფილებაში მონაწილეობას ღებულობდნენ: დ. თომაშვილი, ვ. რუხაძე, გ. ტაბიძე, ცეკარ-ნამი, ლადო მაქავარიანი, მ. ანაშვილი და სხვა.

◆ ქუთაისის რეალურ სასწავლებლის ქართული ენის მასწავლებლად მიიწვიეს ი. თ. ცინცაძე. (იხ. ეკლექტი). ამ სასწავლებელში ქართული ენის მუდმივ მასწავლებლად ითვლება ბ-ნი ლ. დარჩიშვილი, რომელიც შარშან ზაფხულს ევროპაში მოგზაურობის დროს გერმანულმა დაარსებებს და დღესაც არ დაბრუნებულა. (სამშობლო)

◆ **შეცდომის გასწორება**

„საქართველოს“ № 83 „გზავრის დღიურიდან“ გამოტოვებულია: სათაური **სამთავისი** და „მე 7 საუკ. ქალ. კასპი გაზანდგურა მურვან ერუშ.“

კალაქი და პოპუარასი

ქალაქის თვითმართველობას განუზრახავს სიძვირის შემცირება და ამისთვის იხიროს თბილისში არსებულ კოოპერატივებს, რომ მათთან ერთად მოაწყოს საქონლის შემოტანა (რუსეთიდან, ბაქოდან და სხვა ადგილებიდან) და მისი განაწილება მცხოვრებელ შორის. იღვა, რაღა თქმა უნდა, ფრიალ საეკონომიკური და საზოგადოებრივი დაწესებულებები რომ ისევ საზოგადოებრივ დაწესებულებათა შემწეობით ამირობს მოქმედებას—ბუნებრივია. ოღონდ ჩვენ, მცხოვრებთ, უზარალო მომხმარებელთ, გვაშინებს ასეთი ახალი კომბინაცია, ვინაიდან წინანდელმა კომბინაციებმა, შაქარსამ და ფეკლისამ ნათლად დაგვანახა, რომ ქალაქის მაგები იმდენად ქალაქის მცხოვრებთა ინტერესებზე არა ფიქრობენ, რანდენადც სავაჭრო ბაჟის, მილოვების და სხვა ვაჭართა ინტერესებზე, რომელთაც უმართავენ ხელს მომგებიან საქმეებისათვის და თითონაც, თავის „საქალაქო კასს“ აძლევენ მოგებას. მართალია, ბ-ნმა ჯაბაძემ დაგვაშვიდა, რომ ქალაქის მართველობაში დარჩენილი მოგება „ისევ ქალაქს მოხმარდება“, მაგრამ ნამდვილში, უკვე განხორციელებულად ის განცხადება უნდა ჩაითვალოს, რომ „ნაყიდი ფეკლი გამოკეულვებს უფრო იაფად დაეთმო“. გამოკეულვებზე ზრუნვა და მათი გულშემატკივრობა ფრიალ კეთილშობილური გრძობა და საზოგადოებრივ იხდის თავის წვლილს, რანდენადც შესძლებს, მაგრამ როდესაც მის და დაუკონკრეტებულად თურმე მისი ჯიბიდან იღებენ ზედმეტს, რომ ქალაქის კასს გააძლიერონ, ან გამოკეულვებს დაეხმარნენ,—ეს ვე-

რაფერი კეთილშობილება. სხვისი ხარჯით გულუხეობა ძალიან ადვილია და ჩვენა გვერია „თვითმართველობა“ ასეთ საშუალებას არ უნდა მიმართოს, თუ საკუთარ ქალაქის მცხოვრებთა ნდობა აინტერესებს.

ჩვენ სხარულით ვეგებებით ახალს განზრახვას—კოოპერატივებთან ერთად მოქმედებას, ოღონდ აქაც ეკვი გვაქვს, რომ ეს მომავალ არჩევნების წინასწარი ფანდია, რადგან დავკარგეთ რწმენა დიდი ხანი ეხლანდელ „მამების“ კეთილშობილებებსა.

◆ **მოკალაქე.**

ალ. გარსევანიშვილის ლაქიის გამო

გორში ბ-ნმა ალ. გარსევანიშვილმა ფრიალ საყურადღებო ლექცია წააკითხა ფინლიანდის შესახებ. პატრიოტული ლექტორი მიუღლომელი მკვლევარი გამოდგა. იგი იმას მოგიტარებინა, რაც თვალთი უნახავს, ყურით უსმენია, შეუსწავლია. ორჯერ მივიღო ზაფხულობით ყოფილა იმ ქვეყანაში და ისე გაუტყენია მის სიმშენიერეს, იქაურს მწყობრს, წესზე დალაგებულს ცხოვრებას, რომ თუ არა ეს ომიანობა, კიდევ აპირებდა იქითკენ მოგზაურობას... აი უფრო მეტად საყურადღებო ნაწილი ამ ლექციისა.

ფინლიანდია იმყოფება ევროპის შორეულს ჩრდილოეთში და უჭირავს რუსეთის ჩრდილო-დასავლეთი კუთხე; იგი საზღვრავს შვედია-ნორვეგიას. ფინლიანდიაში სკოვრობს 21¹/₂ მილიონი ფინი; ეს ხალხი ალტაის მთებიდან გადმოსულან ევროპაში. „ფინი“ კულტურ ენაზედ ნიშნავს მეომარს, მხედარს.

ფინლიანდიაში ფინების გარდა სკოვრობენ სამის ათასამდე შვედები, რუსები, გერაელები და სხვნი... წარსულ საუკუნის დასაწყისში (1808—1809 წ.) რუსის ჯარმა იარაღით დაიპყრო ფინლიანდია. იმპერატორმა ალექსანდრე I-მ სრული ავტონომია მიანიჭა დაპყრობილს ფინლიანდიას, რითაც კარვად ისარგებლა ხალხმა და ამ ასი წლის განმავლობაში საზღაბრო ვანეროებებს მიადღწია. თვით ხალხი განაგებს თავის შინაურს საქმეებს, არ არსებობს უფლებების შეზღუდვა სხვათა მტირე რიცხოვან შეკედლებულ ერთა.

თუ არა ავტონომია, ფილიანდიაში დღეს ვერა ნახავდით ასეთს გაფართოებულს ფაქტობა-მრწველობას, ვადვილეს ფოსტის მისვლა-მოსვლას, რკინის გზების მივლს ქსელს, სწავლა-განათლების საქმის უმწვერვალეს წერტილებად მიყვანას. მარტო სახალხო სკოლაში იათას ადმატება, 25 სახალხო უნივერსიტეტი... მოკლედ—წერა-კითხვის მკოდნე ფინლიანდიაში 98% ითვლება, მხოლოდ 2% უსწავლელიც ისინიც ღრმა მოხუტავან და მტირე წლოვან ბავშვთაგან შესდგება.

თანამედროვე ფინების მოქალაქობრივი განვითარება ბუნებრივი შედეგია მათი კულტურის წარმატების და გამწვენიერებისა. ამ კულტურის დამახასიათებელი არის ლიტერატურა და პრესა. ფინური ლიტერატურის მამა-მთავარად ითვლება მეცნიერი ლენროტი. ანან მიოიარა მთელი ფინლიანდია, შეავროვა ხალხური პოეზიის ნაწარმოები და შემდეგ ერთ წიგნად გამოცა, რომელსაც სახელად „კალევალა“ დაარქვა. პრემი „კალევალა“ ახასიათებს ფინების ეროვნულს თვისებებს და მსოფლმხედველობას. „კალევალა“ უტყუარი სარკეა ფინების უმეღეს დროის ცხოვრებისა...

ლენროტთან ერთად მოღვაწეობდა ფინლიანდის გამოჩენილი ეროვნული მოსანი—რუნებერგი. მან ლამაზ ლექსებში აგვიწერა ფინების ცხოვრება, მათი მისწრაფებანი, გმირება და ამ ქვეყნის თავისებური სიმშენიერე. რუნებერგმა ღრმად ჩაიხვდა ხალხის ცხოვრებაში, ეზიარა მის სულსკვეთებით და ხალხურის გასაგები ენით აქედრა თვისი ჩანგი. ხალხმა შეიყვარა მისი მუხა და ზებირად შეისწავლა მრავალი მისი ნაწარმოები. მისი ერთი ლექსი „სამშობლო მხარე“ ნოტებზედ

გადაიდეს და ეროვნულ ჰიმნად აქციეს. დახატე, აი რა მარგალიტი სიტყვებია ამ ლექსში:

ქვეყანა რომ დაიარო, გადალახო მთა და ბარი, სამშობლოზე ტბილი მხარე არსად არი, არსად არი...

... და რამდენია ამისთანა სულის და გულის მომხილავი ლექსები ფინების ქვეყანაში გაფანტული. სამშობლოსადმი უღრმეს სიყვარულით არის გამსჭვალული დღეს ყველა ფინი. როგორც იდეური მებრძოლი და ეროვნული თავისუფლების მქადაგებელი რუნებერგი ხალხის სლოგანში მუდამ ცოცხალია. მას მთელმა ერმა ხელის მიწერით შევროვილ ფულით უშუშენიერესი ძველი აუგო სატახტო ქალაქ ეელსინგფორში შესამწევ ალაგას, შემდეგის ზედწარწერით: „ოიხან რუნებერგს ფინლიანდელი ერისგან“...

რუნებერგის სკოლას ეკუთვნის აგრედვე მოსანი ზაქარია ტომეილუსი. მისი ლექსები ხალხის გულის სიღრმიდან ნაღვ ნაღველშია ნაზანი. ისიც სამშობლოს ეტრფის. მისი ლექსებიც ვაზებირებული აქვს ყველა ფინს, სხვანირად ვერც მოეწყეოდა ფინი, აი თუგინდ ამ ლექსს:

ყველა მზად ვართ ვემსახურით მშობელ მხარეს ფინლიანდიას! ყველა მზად ვართ მტლად დავედით ჩვენს ქვეყანას—გულმკერდ ღიას.

ოფლით მოვრწყამთ მთა და ბარსა, ყამირს ვაქცივთ ყანა-ხნულად, ოღონდ დასტკებს ნეტარებით ჩვენი მხარე უხვად, სრულად.

ღღვად ტბილო!.. ძღვნად მიიღე შენთა შვილთა ვეფულობა, შენი არის, შენ გეკუთვნის ჩვენი დღენი, ჩვენი ტრფობა...*) ღ სხვა.

ბეჯითი საქმის წარმოება ფინლიანდიაში პირდაპირ გასაოცარს სურათს წარმოადგენს. წარსულ საუკუნის 40 წლებში მთელს ფინლიანდიაში მხოლოდ ერთი გაზეთი არსებობდა, მაგრამ 60 წლის შემდეგ ფინლიანდიაში 250 მეტი პერიოდული გამოცემაა. თითო გამოცემა მოდის 12 ათას მცხოვრებზედ. მარტო პოლიტიკურის მიმართულების გაზეთები და ჟურნალები 70 მეტი იმეჭდება. ალსანიშნავია ის მოვლენა, რომ ყველაზედ გაფართოებულ გამოცემა გაზეთებისა სოც.-დემოკრატიულია. ქ. ეელსინგფორში გამოდის სოც.-დემოკრატი. გაზეთი „ტუო მიეს“—შრომის მოყვარე, რომელიც იყიდება ორმოც ათასამდე. არის ორი სხვა სოც.-დემოკ. გაზეთიც რომელთაც 20 ათასამდე 18 ათასამდე ხელის მომწერი ჰყავს... პრესა ფინლიანდიაში ერთსულოვანი და მტკიცე დარაჯია სამშობლოსი და უმთავრესად ნისი ინტერესების გამომხატველი...

საზოგადოებრივი ფრიალ შინაარსიანი იყო. მხოლოდ ის გვჩრება საწყენად, რომ გორელებმა ვერ დასთმეს სიზარმავე და ლოტო-კარტი, რომ ცოტათოდნი რამ განებისთვისაც მიემატებიანათ.

◆ **ურბნელი ვასო.**

გვაგარის უანიშნავი

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან)

ყარსში ჩასვლისთანავე ჩვენი „ოტრიადი“ ერთ ჟამთა ვითარებისაგან დახვესებულ მეჩეთში მოათავსეს. ამის მიზეზი ის იყო, რომ ყარსში ვერც ერთ სახლს ან სასტუმროს ვერ ნახათ თავისუფალს. აქვე მეჩეთში იმყოფებიან ომის გამოისობით დარბეულნი და გამოკეული თათრები, რომელთაც ინახავს „ბაქოს საქველმოქმედო თათართა საზოგადოება“. ყოველთვის ავგარად სარგე ჩაქეტლები სხედან მეჩეთში ქალები ცალკე და კაცები ცალკე.

*) თარგმანი რუსულიდანა იხ ეკლექტიის მიერ.

მესამე დღეს ყარსიდან გავემგზავრეთ არტანისკენ. თითქმის საღამოს ცხრა საათი იქნებოდა, რომ სადგურ ჯალაუშში მივეღით. რადგან საშინლადა ცოდა, იმ ღამეს იქ ვავითიეთ, ხოლო მეორე დღის რვა საათზე დილით გავუღვიქით გზას.

◆ **სად. კირხ-კლიხა.**

ეს სადგური იმყოფება ჯალაუშის შემდეგ, რაც ქართულად ნიშნავს „ორმოცი საყდრება“. აქ ძველთა ძველი ქართული საყდრება, ზოგიერთ ადგილას, როგორც ადგილობრივმა მცხოვრებლებმა მიამბეს, დღესაც არის ქართული წარწერები, ხოლო ბევრ ადგიას ამომტრეულია ხელოვნურად. ვინ ჩაიღინა, ან ვინ სნაღის ამას, ვერ გავიგეთო. ეს კი გაგონილი გვაქვს, მიხარა მოსაუბრემ, რომ ძველ დროში აქ ქართველები ყოფილან, როცა ოსმალიეთი დაუმარცხებიათ, ხოლო დღეს მცხოვრებნი აქეთ არიან თათრები, ქურთები, ახლად დასახლებული პალაქენები და ბლომად მოვაჭრე სომხები. ამის შემდეგ არის სადგური ხასკოი, ხოლო მის შემდეგ სადგური ბილუბეტსკი.

◆ **სად. ბილუბეტსკი.**

გზა მეტად უჩერხულია და მასთან საშინელი დიდი აღმართი. ეს მხარე წამდვილი ომის ასპარეზია,

ეს სადგური და მთლად არტაანი ერთი ხელობა ოსმალითს ეჭირა. „აი ამ „ქულეტკაზე“,—მითხრა სადგურის უფროსმა,—ოსმალითის აფეტრები იწვნენ და მხიარულობდნენო, მაგრამ მალე გაქრა თქვენი მტერი, როგორც ისინი მალე იფრინეს ჩვენებმაო“. მართლაც პირველსავე ნახვაზე ეს მიდამო თქვენზე მთლად სხვა შთაბეჭდილებას სტოვებს. მაშინვე იგრძნობთ, რომ რალაც არა ჩვეულბრივი ამბის გადაძაბანია ეს კუთხე. ვ. ს.—შვილი.

რუსეთის სსოვრება

განსაკუთრებული კრებები. ამ დღეებში მოსკოვს ვამართება საზოგადო კრებები და ყრილობები, კრება ოქტიაბრისტების, საერთო და საქალაქო ყრილობები და კერძო თათბირი საზოგადო მოღვაწეთა, რომელსაც განსაკუთრებით მნიშვნელობა მიეცემა.

◆ **ბლოკის გარშემო.** მიმდინარე პოლიტიკურ ცხოვრებაში პირველი ადგილი უჭირავს იმ უთოიერობის გამოკვევას, რომელიც ჩამოვარდება შემდგარ პროგრესულ ბლოკსა და მთავრობის შორის. ბლოკის წარმომადგენლებსა და მთავრობის წევრებს ამ დღეებში საუბარი ჰქონდათ ერთმანეთში, რომელიც ოფიციალ ხასიათის არ იყო მოკლებული. ამიტომაც არავითარი დადგენილება არ გამოუტანიათ. საერთოდ ირკვევა, რომ ბლოკის პროგრამის დიდი ნაწილი მისაღებია მთავრობისათვის. მაგრამ არის პუნქტები, რომელთა შესახებ ბლოკი და მთავრობა სულ სხვადასხვა შეუიარებელ შეხედულობას არიან. ასეთ პუნქტად მიჩნეულია პირველი პუნქტი, რომელიც ეხება ეხლანდელ მთავრობის შემადგენლობას. მეორე ამგვარ პუნქტად გამოცხადებულია პუნქტი ანისტის შესახებ. კაბინეტის წევრების აზრით ორთავე საკითხი მათი პირდაპირი უწყების გარეშე ძეგს და სულ ერთიანად დამოკიდებულა ხელმწიფის უხეზავს სურვილზე. ყველაზედ მეტი წინააღმდეგობა მთავრობამ გაუწია ბლოკს ებრაელთა საკითხის თაობაზედ. სწანს მთავრობას არა სურს ამ დარგში გააბეულ რეფორმების გზას დაადგეს. რაც შეეხება ფინლიანდის საკითხს, მთავრობის წარმომადგენლებმა განაცხადეს, ფინლიანდიაში მყოფ რუსის მთავრობის კაცებს ბრძანებულებადაცნათ დაერიდონ ყოველგვარ ზედმეტ გამწვავებას.

განზრახულია მოსკოვის საზოგადოებრივ დაწესებულებათა გაერთიანება. გაერთიანებულ დაწესებულებათა წარმომადგენლები პირდაპირ მოლაპარაკებას გამართვენ საგულისხმო საკითხების თაობაზე ცენტრალ მთავრობასთან პეტროგრადში.

რუსეთში დაიწყეს სახელმწიფო საბჭოს წევრებისა და ამომრჩეველთა არჩევა:

იურიდიული.

უნივერსიტეტმა იარჩია სამი ამომრჩეველი: პურსტროსლვეცი, აფანასიევი და გროზარი.

კურსი.

ერობათა ყრილობამ სახ. საბჭოს წევრად იარჩია გოვორუხა-ოტროკი.

ჩერნიგოვში.

ერობათა ყრილობამ სახ. საბჭოს წევრად იარჩია საციკი.

ლონის როსტოვში.

ამომრჩეველად გავიდა პარამანოვი და ფელდმანი.

ბ-ნი ბარკი.

რუსეთის ფინანსთა მინისტრი, ბ-ნი ბარკი, რომელიც 27 აგვისტოს გავიდა პეტროგრადიდან, სალონიკით მიდის დასავლეთ ევროპაში. სალონიკიდან კრივისკისკი, ასკოლი და წაიყვანა მარცხლამდე. მინისტრის უმსახურესი მიზანია მოაგვაროს საგარეო სესხის აღება მოკავშირე სახელმწიფოებისაგან. ჩასვლის უშუალოდ რუსეთის მინისტრს ინგლისისა და საფრანგეთის ფინანსთა მინისტრებთან გამართვის კონფერენციას, სადაც უნდა გამოირჩეს, თუ რა ღონისძიება უნდა იქმნას მიღებული მწვავე ფინანსური მდგომარეობის დასაცავად.

რეანი მხოვრება

ბ. ტომანიძე. (ქუთ. მარ.). ს. ტომანიძის მღებარეობს მდ. რიონის მარცხენა ნაპირსადაც. სამტრედიიდან 10-17 ვერსის დაშორებით. ეს საზოგადოება ექვთენის თავისი მოსახლენობით განთქმულს იმერეთის იმ პრივილეგიას, რომელსაც „საინოს“ უწოდებდნენ და რომელსაც არის ნათქვამი: „ქმნიან ღმერთს საინომ არინოს და თუ საინო დამოწყებს ვერავინ არინოს“. ქვეყნის რა მოგახსენოთ და მთელი იმერეთის გამოკვეთი კი სწორედ ეს პროვინცია იყო ამ მოლო დრომდის.

ტომანიძის საზოგადოებას უჭირავს სივრცე მდ. რიონიდან საპიკავოს საზღვრებამდის და შესდგება ორ ნაწილად. ერთი ნაწილიდან სოფლის კანცელარიაში—უშამთამი—უკავია ქალბები. აქ აქვთ ტომანიძეებს სახანა-სათესი. ამ ქალბებში არის გაწევილი ამივე საზოგადოების ერთი სოფელთაგანი ქვეყნი. უშამთამიდან იწყება საკუთრივ ტომანიძის და უკავია მალაობი ადგილი დაბურული ხე-ტყით და ხილნარით. აქაურებს, როგორც ვსთქვით, ქალბებში აქვს—რიონის ნაპირებზე—სახანა-სათესი და ამ მალაობებში კი თვითონ მოსახლეობენ და აწევენ ვენახებს და თხილს.

ტომანიძეები მისდევენ ხენა-თესვას და მრავალი სიმინდიც მოჰყავთ, მხოლოდ ამ ბოლო წლების ბუნების ცვალებადობამ და სტიქიურმა მოვლენებმა აქაურებსაც უწია და მათთვისაც დარჩა საჭირო მთავრობის დახმარება სიმინდის სახით. ტომანიძეები რომ სიმინდი I მ. 50 კაპიკად გაყიდულიყოს არავის ახსოვს მიმდინარე წლის ვარდა. და თუ წელს ასე არის, ადვილად წარმოსადგენია, რა იქნება მომავალში, რადგანაც მდ. რიონმა ყანების თითქმის სამი წილი წლივკა. საჭიროა ეხლავე თადარიგის დაჭერა, თორემ წამდელი მომავალში განიცდიან აქაურები სიმინდის სიმწვავეს. ეხლა საყიდლად მინც შოულობენ და მომავალში კი საყიდლადც ვერ იშვიათ.

ხენა-თესვის ვარდა მისდევნ მუდამ ხეობას, თითქმის ოჯახი არ არის, რომ ცოტადენი ვენახი მინც არ ჰქონდეს გაწევილი ამერიკულ საძირებზედ. აქაური ნიადაგიც ძლიერ ხელს უწყობს მის გაწევას და მოსალოდნელია, რომ მელინეობამ აქაურების მურხნობაში უპირველესი ალავი დაიჭიროს. მოჰყავთ მრავალი ბამბაც, თხილიც და მისდევნ მეტარეურობასაც. თანდათან შემოვიდა დაფინს გაწევა. მრავალი მოდის ხილიც, მაგრამ მის კულტურულად გაწე-

ნებას და დამუშავებას ვერ-ვერობით არავინ მისდევს. კულტურულის მხრივ ტომანიძეებმა ძლიერ წიწია ამ ათი წლის განმავლობაში. აქ არსებობს ბაზარი (იარჩიარა) და ბაზრის ამხანაგობა, საკრედიტო და სასოფლო ამხანაგობები—სამკითხველო, ერთი ორკლასიანი და შეიღამდე სამინისტრო-სამრეწველო სასწავლებლები. უნდა გაისინას აგრედვე პირველდაწყებითი უმაღლესი სასწავლებელიც. განვიხილოთ ცალ-ცალკე ეს დაწესებულებანი.

დაახლოებით ამ ათი წლის წინეთ ამ საზოგადოების ცენტრში უშამთამი, სოფლის კანცელარიასთან, შეიძინეს საერთო ძალ-ღონით რეასამდე კომლბო ტომანიძეებისამ საბაზრო ადგილი და გამართეს სათანადო მთავრობის ნება-რთვით ბაზრობა კვირობით. დასკრეს მიწა საღებებზედაც და გასცეს იჯარით. აქაურებისათვის იარჩიარა აუცილებელია საჭიროებას წარმოადგენდა, რადგანაც უგზობობისა და სიშორის გამო მათ ვერ-სად მიჰქონდათ თავიანთი ნაწარმოები გასასაღებლად და უცვლელიდონდენ ხელში ჩაიჩნეს. ეს უკანასკნელები კი, სარგებლობდნენ რა მათი მდგომარეობით, უწყალოდ ყვლდნენ მცხოვრებთ და ჩაიხს ფასად მიჰქონდათ ყველაფერი და სწორედ ამ მდგომარეობიდან გამოსასვლელად დააარსეს აქაურებმა იარჩიარა; ამ უკანასკნელს წელიწადში შეეძლო შემოეტანა და კიდევ შემოჰქონდა დაახლოებით 700-900 მანეთამდე.

მცხოვრებთა სიხარულს სახელობი არ ჰქონდა. ვერ ერთი—ბაზარი გაუჩინეს თავიანთ ნაწარმოებს და მეორეთ, გაიჩინეს მუდმივი წყარო შემოსავლისა, რითაც ფიქრობდნენ დეკამყოფილებით თავიანთი ურთიბე სასოფლო თუ სახელმწიფო მოთხოვნილებები. აგრედვე გადმოიტანეს ს. კუჭურიდან აფთიაქი ბ. ლევიასი. ამ უკანასკნელს მიჰქირავებს საფთიაქო სახლი, რომელიც იყო გაწევილი გოგაძეებისადგინდნენ ამავე ბაზარში. ამავე ადგილებზედაც არის აგებული სასოფლო კანცელარია და ორკლასიანი სამინისტრო სასწავლებელი. საქმე ამხანაგო მთავარებს, მაგრამ სარგებლობის მხრივ კი ხეირი ვერ ნახეს. ვერ ნახეს იმითომ, რომ ვინც კი არ დააყენეს ბაზრის გაგებობის წვერებად, რომელთაც აქ „დეპუტატებს“ ეძახიან ყველამ თავისაგან დაიწყო წევვა და კაპაიტი რომ კაპაიტი—ხალხს არ მოახმარეს. ხალხი ერთ პარტიას გამოცვლიდა და ეგონა სხვა დამოზოგავსო, მაგრამ ის სხვა უფრო დახელოვნებული გამოდგებოდა ხოლმე ფულბების ხარჯვაში. ხოლო, ყველას კი გადააქარბეს წინა თვეებში გამოცვლილმა „დეპუტატებმა“, რომლებიც, როგორც აქაურები ამბობენ, განგებ ჰქმნიდნენ სასიანდლო ქრონიკებს და საჩივრებს, რომ ესარგებლათ საზოგადოების ფულთ.

ამ ორი-სამი თვის წინედ გამოსცვალეს ძველი დეპუტატები და მათ მაგერ არჩიეს ახლები: ბ. ნაფეტვარიძე და ბაკურაძე დეპუტატებდა და სარევიო კომისიის წევრები: ლ. გოგოძე, გ. სანიკიძე და მდ. ა. მამფორია. ამათ უნდა გაეწმინდათ ყოველივე ანგარიში ძველებთან და ჩამოეროთ მათ თანხა რაც მათ ხელში იყო. დაახლოებით ოთხი ათას მანეთიდან ძველმა „დეპუტატებმა“ გამოაჩინეს 1,300 მან. დანარჩენი კი ხარჯებში უჩვენეს. ამ ფულის შემოტანის უკანასკნელ ვადათ კი, რადგანაც არც ის აღმოაჩინდათ ხელში, მათ ჰქონდათ 11 აგვისტო მიმდინარე წლისა.

ენახით როგორ მოქცევდნენ ეს ახლად არჩულნი „დეპუტატები“, გვივლიან ძველების გზაზე თუ ახალ კურსს იარჩევნ. საჭიროა კი სარევიო კომისიამ ყოველ თვეში ანგარიში გაუწიოს გამოგებას, რასაც ვერ-ვერობით ვერ ვეცდებით.

აქვე არ შემოიღიან არ გაეცნო მკითხველს ერთი ეპიზოდი, რომელსაც მქედრო კავშირი აქვს იარჩიარასთან და მის ამხანაგობასთან და შემდეგ გავიღვე სხვა კულტურულ დაწესებულებებზე. როგორც მოგახსენეთ, სხენებულმა ამხანაგობამ, აფთიაქის შენობაც შეიძინა და დააბინავა შიგ აფთიაქი ბ. ლევიასი. ეს შენობა იყო აგებული, როგორც მოგახსენეთ, გოგაძეთასეულ მიწაზედ, რომელიც (მიწ.) მათ (გოგოძეთ) საზოგადოებისათვის დაეიშოთ დიდი ხნის წინეთ და ნაცვლად, საზოგადოებას გაენთავისუფლებინა ისინი სხვადასხვა სასოფლო მოთხოვნილებისაგან. რადგანაც მოხერხებულთ ეს მიწა ეყიდა ყოველ პირველ

მეპატრონეთაგანს (გოგ.) ვერ-ვე ვ. ნაფეტვარიძეს და კიდევაც ჩაიბარა კანონიერად. ატყდა საჩივარი ხალხსა და ნაფეტვარიძის შორის, რომელიც დღესაც არ ვითავებულა და რაზედაც ვერ-ვერობით დაუხარჯავთ ძველ ბაზრის დეპუტატებს ორას თუმანზედ მეტი საბაზრო ფული, როგორც ზოგიერთი ხალხთაგანი ამბობს ამ საჩივრის გაჭიანურებას ხელს უწყობდნენ თვით დეპუტატები, თორემ ნაფეტვარიძე მზად იყო თავისი შეცდომა გაესწორებია და მიწასეც ხალხისთვის დაებრუნებიაო. არ ვიცით რამდენად მართალია. ამავე საჩივარში პატიოსანი როლი არ ზეთამაზია ადგილობრივ მწერს—ს. ბ. ბაკურაძეს. როგორც დანამდვილებით ამბობენ აქაურები, ნაფეტვარიძეს ფეხიც არ გადაუდგამს უბაკურაძით. ამ უკანასკნელს ასახელებენ მის საიდუმლო მრჩეველად და თხოვნების შევების მწერლად. როგორც მოგახსენეთ, ნაფეტვარიძემ ადგილი ჩაიბარა და მერმეთ მოსთხოვა ადგილის დაცლა დეპუტატებს, და რადგანაც ამ უკანასკნელებმა ადგილი არ დაცალეს, ამიტომ ერთ დამეც, გათენების ხანს, ხსენებულ ნაფეტვარიძეს მიეყვანა მუშები და აფთიაქის შენობა დაერღვია და იქვე დაეყარა. თვით აფთიაქი ამ დროს ხსენებულ შენობიდან გადატანილი იყო სხვაგან ნაქირავებ შენობაში. ეს დარღვევა ისეთ დროს მოხდა, რომ არც ერთი პოლიციელთაგანი იმ დროს კანცელარიაში არ აღმოჩნდა, (კანცელარიიდან ათ საყენედ არის დამორბეული სხენებული ადგილი), რომ ხელი შეეშალათ ასეთი ბარბაროსული მოქმედებისათვის. რამდენად მართალი არის არ ვიცი, მაგრამ მაინცსხლის მწერლის ასეთ გაქრობას სარჩულად ხუთმეტე თუმანადის ელო.

ამაზედაც ცალკე საჩივარი ატყდა და ცხვეც არ ვითავებულა ვერ. დამტრუწული სახლი კი იქვე ჰყრია და რაც გატაცებას გადაიჩინა—ის ლევა. შემდეგ, რადგანაც მანქანებით, სხენებული მწერალა ბაკურაძე, რომლის გარშემო ტრიალებს აფთიაქი ექვები, არჩეულ იქნა თვით ბაზრის დეპუტატად მეორე პირთან ერთად. არჩევის შემდეგ კი ამ ვაქებატომბა რომ გეგმავდნენ აფთიაქი ექვების თავიანთი, ზავისი ნაფეტვარიძის მრჩეველის როგორ მოახიზი თავზედ შეაფთიაქეს ლევიასს და ამ მიზეზით მოითხოვა მისი (ლევი.) სასოფლო-სამეურნეო ამხანაგობიდან გაქეცება. ლევიამ გამოიწვია მწერალი და დეპუტატი ბაკურაძე სამედიატორო სასამართლოში და წინადადება მისცა არა ის, ლევიამ, გაქეცებულყო ამხანაგობიდან, არამედ მტყუანი მხარე. ბაკურაძე დათანხმდა. ხელ-წერილიც დასდეს და მედიატორებიც ამოიჩიეს. ამ სამედიატორო სასამართლოს უნდა აეხადა ფარდა მათ და განსაკუთრებით ბაკურაძის მოქმედებისათვის; როგორც ამბობდნენ ლევიამ საბუთებით უმტკიცებდა ბაკურაძეს აფთიაქის, მაგრამ შემდეგ ვაგვეთ, რომ ვერ-ვე. ნაფეტვარიძე და ბაკურაძე—მორიდდნენ სხენებულ ადგილის და აფთიაქის შენობის დარღვევის საჩივარის საქმეში და ამიტომ სხენებული მედიატორული საქმეც მოისპო. დარჩა ხალხი ხანამშორლო. სამედიატორო სასამართლო რომ არ ყოფილიყო, არც მორიდება იქნებოდა. როგორც სჩანს ბაკურაძეს შეეშინდა ამ სასამართლოსი და სხვანაირად მოაწყვეს საქმე, რომ ის ჩაშლილიყო.

თუ ასეთი პირი, როგორც ბაკურაძე გამოდის დღეს სოფლის მეთაურად. საინტერესოა ვიცოდეთ, რად გაეცა სამედიატორო სასამართლოს ბაკურაძე თუ მართალი იყო?

სახანაძე.

დეკემბერი

პატრონაძე, I სექტ. წითელ ჯვრის მთავარმა გამგებამ უშამდგომლობა აღძრა მინისტრთა საბჭოს წინაშე, რომ მთავრობისგან მიეცეს 500,000 მან. რათა ექიმობისა და გამოკვების მხრივ წითელმა ჯვარმა დახმარება მიასველოს გამოქცეულებს.

პაჩიანი, I სექტ. საღამოს ოფიციალი იწყება: არ შემწყდარა ძლიერი საარტილერიო სროლა არასის ახლო-მახლო, რუსასა და ნუგრონის რაიონში და შამპანის ფრონტზე, განსაკუთრებით ობერეისა, სუნისსა და პეტროს ახლო. იწყებთან აგრედვე, სემკო ძლიერი საარტილერიო სროლა არის აპრემონის

ტყეში, ფლირის ჩრდილოეთით და ლოტარინგიაში ამბერნევილის რაიონში.

პაჩიანი, I სექტ. ბელგიის უწყება. 31 აგვისტოს ღამე და დღით გერმანელებმა იშვიათის სიმკაცრით ზარბაზანი დაუშინეს რამსკაველს, ოსტერეკს ნიუსკერეს, როოდვარტს და რენინგის რაიონს, მაგრამ ამ სროლას არავითარი შედეგი არ მოჰყოლია.

ლონდონი, I სექტ. 31 აგვისტოს ღამე ცეკელინები გამოჩნდნენ ინგლისის ალოსავლეთ ნაპირებზე და რამდენიმე ყუბმარა ჩამოყარეს ცეკელინების საწინააღმდეგოდ დამზადებულმა სასროლ მანქანებმა სროლა ასტესეს. ცეკელინებს ჯარიც ესროდა. ცეკელინებისაგან სჩანს არავერი დაშავებულია. დამატებით ცნობის მიხედვით, გუმინ კენტის სანაპირო ადგილებს თავს რომ დაჰფრენდნენ იმ გერმანელ ჰაერობანებისგან კიდევ სამი კაცი დაშავებულია. სულ დაშავებულია ერთი მამაკაცი და ექვსი ქალი, მათ თავან ერთი მძიმედ.

პაჩიანი, I სექტემბერი. პეტროგრადის საავენტოს კორესპონდენტმა ინახულა საფრანგეთის ის ქარხნები, რომლებიც რუსეთისთვის სახმელრო მასალას ამზადებენ. მიუხედავად ამგვარ ქარხნების მოწყობის სხვა და სხვა გვარი სინდელისა, საფრანგეთის მთავრობა დასთანხმდა დღითი რუსეთისათვის თავისი სახმელრო ნაწარმოების ერთი ნაწილი და შემდეგშიც ყოველ ღონეს იხმარს ამ მხრივ რუსეთის საჭიროების დასაკმაყოფილებლად. ვერ-ვერობით რუსეთისათვის პატარა სახელოსნობები მუშაობენ; წარმოება სრულიად მოკავშირეულად უნდა ჩაითვალოს. მალე დიდი ქარხნებიც ხელს მიჰყოფენ რუსეთისთვის სახმელრო მასალის დამზადებას.

უკანასკნელად აგებული დიდი საწარმოო ძალის მექანი ქარხნები, სადაც საუკეთესო გაუმჯობესებული დაზგები გამოართლი, თავის ნაწარმოების ერთ ნაწილს რუსეთს უთმობენ. ინჟინერები აღნიშნავენ ხელოსანთა მხნე სულიერ განწყობილებას და მათი შრომის მაღალ ნაყოფიერობას.

სოფია, I სექტ. ყველა ოპოზიციონერი პარტიას დღევანდელი მდგომარეობა მეტად სახიფათო მერმისის მომზადებლად მიიჩნია, ამიტომაც გადასწყვიტეს სთხოვონ მეფე ფერდინანდს ცალკე აუღიენცია.

მინერვა, I სექტ. I სექტემბერს, დღის 8 საათზე, ავსტრიის ჰაერობანმა იტალიის ბაირალის ქვეშ ქალაქზე გადაიფრინა და ყუბმარები ჩამოყარა. 8 კაცი სუბუქად დაშავდა.

ლონდონი, I სექტ. სახმელრო მინისტრის თანაშემწემ პალატაში განაცხადა, დღიდან ომის დაწყებისა 8 აგვისტომდე ინგლისმა დაკარგა 381.983 კაცი, რომელთა შორის მოკლულთა რიცხვი უდრის: ოფიცრებისა—4,965-ს, ჯარისკაცებისა—70,922-ს; დაჭრილთა რიცხვი უდრის: ოფიცრებისა—9,973-ს, ჯარისკაცებისა—241,086-ს; უკვლად დაკარგულების რიცხვი ოფიცრებისა—1,501-ს და ჯარისკაცებისა—53,466.

ასევეტმა განაცხადა, რომ სხვალ შეიტანს კანონპროექტს სახმელრო კრედიტის შესახებ და თანაც მოკლე მიმოხილვას წარმოადგენს სახმელრო მოქმედების შესახებ. დასძინა ისიც, როგორც კი დაადგება მთავრობა რამე გამოკვეთს გზას იძულებითი სახმელრო ბეგრის შემოღების შესახებ, მაშინვე შესაფერი კანონპროექტს წარმოდგენილი იქნება.

ლონდონი, I სექტ. ინგლისელ სოციალისტების ცენტრალმა ჯგუფმა 31 აგვისტოს მიტინგზე რუხოლოუცია გამოიტანა, სადაც ნათქვამია, რომ იგი წინააღმდეგია გერმანიის სასარგებლოდ მიმართული ინტერვენციისა, რომელთა მიზანია მხარის მისცეს ზავის დრო-დასწრებულ წინადადებასაო.

ტომი, I სექტ. სამხედრო უწყებამ გადასწყვიტა ვაჭრობის 700 ქარხანა 100,000 მუხთის-უსტის შემოკვეთის აღსასრულებლად.

სამკომლი, 2 სექტემბერი. ბერლინიდან გეტყობინებენ, რომ კავშირის საბჭომ განკარგულება გასცა, რათა ყველანაირი საკვები სურსათი და პური შემოზიდული გერმანეთში—მოკოვოლი იქნას ცენტრალ ბიუროში კანცლერის მიერ განმარტებულ პირობების მიხედვით. ამის მიხედვით გერმანეთში შეზიდული პური გამოცხადებულ იქნება სახელმწიფოს მონოპოლიად. პურის გაჭრება შეჩერებულია.

ათინა, 31 აგვისტო. სარწმუნო წყაროებიდან ცნობა მოვიდა, ოსმალთა ჯარში სამხედრო მასალის ნაკლებობის გამო ერთგვარი შფოთი და მღელვარებაა. ხმებია მოკავშირეთა გემებმა მატრიდოსის მახლობლად ზარბაზანი დაუშინეს ოსმალთა ჯარის გროვასო.

პაჩიანი, I სექტ. დააწყეს სახმელრო მინისტრის თანაშემწის ახალი თანამდებობა, სახმელრო საპაერო ნავიგაციის მოსაგვარებლად.

უშაკარემ დათვალეობა ეროვნული თავდაცვის ქარხნები ლიონსა და სენტეტენში, შემდეგ ესტუმრა ბელფორს და ბაირალები ჩააბარა ახლად შემოიარ მარკოს დივიზის პოლკებს, რა უკდეგ ჩაუთარა ალხასის ფრონტს და პარიზში დაბრუნდა.

ნიში, 31 აგ. პრეს-ბიურო იწყება: სერბებმა ავსტრიელებს შეაწყვეტინეს საფორტიფიკაციო მუშაობა დუნაის ფრონტზე, ორშავის მიმართულებით და დარინის ფრონტზე ვიტეგრადის პირდაპირ. 29 აგვისტოს ბელგრადის მიმართულებით ცხარე საარტილერიო სროლა იყო, რომელმაც ჩააჩუხა ავსტრიელთა ბატარეა და ხელი შეუშალა ავსტრიელების საფორტიფიკაციო მუშაობას, ევინის გორებზე მდ. სოვის მარცხენა ნაპირზედ, ბელგრადის პირდაპირ.

რომი, 31 აგ. საზღვაო შტაბის უფროსი იწყება: საფრანგეთის წყალქვეშა გემი შუა აღრიატიკის ზღვაში შეხვდა 27 აგვისტოს ავსტრიელთა ნაღმოსანთა რაზმი, პლანკის კონცხის მახლობლად და ერთი მოგანი ძალიან დაზიანა.

ბრისტილი, I სექტ. გერმანელთა წყალქვეშა დაატყვევა ნორვეგიელთა ხომალდი „პანზენ“, რომელსაც სამეწეგელი მასალა მიჰქონდა ლონდონში. ხომალდი გერმანიაში წაიყვანა. იმავე წყალქვეშა დასწვა ნორვეგიელთა მეორე ხომალდი „ვენოვიკი“.

იურიანი, I სექტ. გარდაწყვეტილია რიგის პოლიტესნიკში გადაიტანონ მოსკოვში.

რედექტორ-გამომცემელი
სანდრო ზანდიაშვილი

ამერ-კავკასიის რინის გმის მიმოსვლა

(ღრო ნაჩვენებია თბილის. საათით)
თბილისში მოდის:
№ 3 ბაქოიდან . . . 12 ს. 54 წ. დღ.
№ 4 ბათომიდან . . . 5 ს. 55 წ. საღ.
№ 5 ბაქოიდან (სწრაფი) 7 ს. 41 წ. საღ.
№ 10 ბათომიდან . . . 9 ს. 51 წ. დღ.
ჯულფიდან . . . 6 ს. 53 წ. დღ.
ბორჯომიდან . . . 7 ს. 25 წ. დღ.
„ საავარ. 10 ს. 28 წ. საღ.
თბილისიდან გადის:
№ 3 ბათომისკენ . . . 1 ს. 45 წ. დღ.
№ 4 ბაქოსკენ . . . 7 ს. 3 წ. საღ.
№ 6 ბაქოს (სწრაფი) 12 ს. 8 წ. დღ.
№ 9 ბათომისკენ . . . 8 ს. 53 წ. საღ.
ჯულფისკენ . . . 10 ს. 23 წ. საღ.
ბორჯომისკენ . . . 3 ს. 29 წ. დღ.

თავის მრეწველნი

გ.გ. გეგელოვი

პუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ. № 9, ტელეფონი № 712.

განყოფილება ავლაზარში

კახეთის ქუჩა, საკუთ. სახ. № 7. ტელეფონი № 712.

ყოველდღე მოგდის საკუთარ და სავეტრო სახლ. „**მ. მაილიკის-შვიტი**“, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის **ხიზილა**, მეორე მარილიანი, შავი „**მეზონი**“ ხიზილა, აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარვა და ლოქო, გვაქვს აგრეთვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთისა და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.